

Commissie van Toezicht Fysiotherapie

Kenmerk: CvT 2024-01

Datum: 22 januari 2025

Beslissing inzake het Reglement Tuchtrechtspraak KNGF naar aanleiding van de klacht van:

de heer A , Klager, hierna ook als zodanig benoemd,
tegen
de heer B , Verweerder, hierna ook als zodanig benoemd.

Het verloop van de procedure

Klager heeft op 29 oktober 2024 bij de Commissie van Toezicht Fysiotherapie (hierna: Commissie) een klacht ingediend over het handelen van Verweerder.

De Commissie heeft kennisgenomen van:

- het klaagschrift d.d. 11 oktober 2024 ontvangen op 29 oktober 2024,
- de machtiging in verband met het onderzoek door de Commissie, ondertekend door Klager, ontvangen op 1 november 2024,
- het verweerschrift ontvangen op 19 november 2024,
- de repliek 17 december 2024 met een foto als bijlage,
- de dupliek van 27 december 2024,
- en de begeleidende correspondentie.

De mondelinge behandeling van de klacht heeft plaatsgevonden in een hoorzitting op 22 januari 2025. Partijen waren aanwezig. Klager werd vergezeld door zijn echtgenote.

1. De feiten

- 1.1. Verweerder is in loondienst werkzaam bij een fysiotherapiepraktijk.
- 1.2. Klager was, ten tijde van de behandeling waarop de klacht betrekking heeft, een patiënt van Verweerder.
- 1.3. Klager was in verband met schouderklachten links in het laatste kwartaal van 2021 onder behandeling van Verweerder. De behandeling en de resultaten hiervan waren naar wens van Klager.
- 1.4. Op 23 december 2021 verzocht Klager Verweerder aandacht te besteden aan zijn linkerknie vanwege toenemende klachten.
- 1.5. Na voorafgaand onderzoek op de behandelbank voerde Verweerder een belaste flexiemobilisatie van de knie uit, waarbij Klager de linkervoet op een stoel met ongelijkmatig oppervlak zette (zonder schoen) en de rechervoet op de grond (met schoen).
- 1.6. Klager heeft zijn evenwicht verloren en is ten val gekomen. Hij heeft hierbij gekneusde ribben en letsel van de linkerschouder opgelopen.

Commissie van Toezicht Fysiotherapie

- 1.7. Kort na het incident is een MRI gemaakt waaruit bleek dat Klager een cuff-ruptuur had. Hij is hieraan op 23 maart 2023 geopereerd.
- 1.8. Het hierop volgend revalidatietraject is door Verweerder begeleid, tot tevredenheid van Klager.

2. De klacht

Klager verwijt Verweerder dat deze hem tijdens het uitvoeren van onderzoek c.q. behandeling geen ondersteuning heeft geboden door hem vast te houden of een mogelijkheid te bieden zich ergens aan vast te houden. Dit had hij, in de wetenschap dat Klager een slechte knie heeft en in een ongemakkelijke positie stond, wel moeten doen.

Klager was in de laatste maanden van 2021 onder behandeling van Verweerder in verband met schouderklachten links. Vermoedelijke diagnose was tendinopathie, eventueel een kleine ruptuur. Op de dag van het voorval, 23 december 2021, ging het met de schouder de goede kant op. Klager besprak die dag dat hij in toenemende mate klachten had van zijn linkerknie. In het verleden was er sprake geweest van een letsel van de voorste kruisband en nu was er een beperking bij zowel het buigen als het strekken van de knie. Verweerder heeft Klager onderzocht in zit op de behandelbank en daarna heeft hij Klager een oefening laten uitvoeren op een stoel. Hierbij werd het linkerbeen gebogen in de knie op de stoelzitting gezet, terwijl het gestrekte rechterbeen (met schoen) op de grond stond. Na afloop van de oefening verloor Klager het evenwicht toen hij het linkerbeen van de stoel moest halen. Volgens Klager had Verweerder hem op dat moment moeten ondersteunen. Dit deed hij niet, terwijl hij naast hem stond. Klager vindt ook dat de stoel niet geschikt was voor het uitvoeren van de oefening en dat er iets in de buurt had moeten zijn waar hij zich aan had kunnen vasthouden, zoals de behandeltafel of een paal. Bij de val heeft Klager gekneusde ribben en een cuff-ruptuur van de linkerschouder opgelopen, waaraan hij op 23 maart 2022 is geopereerd. Hierna volgde een maandenlang revalidatietraject bij Verweerder. Dit alles heeft grote financiële gevolgen gehad voor Klager. Hij is zelfstandige en heeft een jaar lang niet kunnen werken.

Met de behandeling van deze klacht door de Commissie wil Klager bereiken dat er uit dit voorval een les kan worden getrokken voor de gehele beroepsgroep.

Daarnaast komt ter zitting naar voren dat er een verzekeringskwestie speelt tussen de arbeidsongeschiktheidsverzekeraar van Klager en de beroepsaansprakelijkheidsverzekeraar van de eigenaar van de praktijk waar Verweerder werkt. Klager heeft de klacht ingediend op aanraden van zijn verzekeraar met als doel een uitspraak te verkrijgen waarmee de zaak financieel kan worden afgehandeld.

Klager en zijn echtgenote benadrukken ter zitting diverse malen dat ze Verweerder een goede fysiotherapeut vinden, dat de relatie met hem uitstekend is en dat ze in de toekomst zeker weer gebruik zullen maken van de diensten van Verweerder als ze fysiotherapie nodig hebben. Klager geeft aan wel ontevreden te zijn over de klachtafhandeling door de praktijkhouder. Deze heeft uitsluitend aangegeven dat Klager het maar door de verzekeraars moest laten uitzoeken en heeft vervolgens niets meer van zich laten horen. Klager geeft aan dat hij dit als teleurstellend heeft ervaren en dat hij op zijn minst een telefoontje van de praktijkhouder had verwacht om te informeren naar zijn gezondheid.

Commissie van Toezicht Fysiotherapie

3. Het verweer

Verweerder bestrijdt de klacht en voert daartoe gemotiveerd verweer.

Verweerder weerspreekt niet dat er een behandeling heeft plaatsgevonden in de genoemde houding en evenmin dat Klager is gevallen en hierbij gekneusde ribben en schouderletsel heeft opgelopen. Echter, de oefening was op het moment van de val nog niet beëindigd. Bovendien stond hij niet rechtop, maar licht gehurkt naast Klager, met beide handen het onderbeen omvattend, terwijl hij een corrigerende rotatie aan het onderbeen gaf in het belang van een mobiliserende flexietechniek (methode Mulligan). Het was niet mogelijk gelijktijdig achter of naast Klager te staan en hem op te vangen. Verweerder was weliswaar op de hoogte van de klachten van de linkerknie, maar Klager stond bij hem bekend als een normaal actief functionerende man tijdens gaan en staan, zonder neiging tot vallen ten gevolge van de klachten van de linkerknie of andere medische oorzaken. Bovendien kwam Klager ten val omdat hij tijdens de oefening door de knie van het standbeen zakte, dus de rechterknie. Wellicht heeft er ook een onjuiste interpretatie van de aanwijzingen plaatsgevonden.

Verweerder betreurt ten zeerste dat Klager in zijn bijzijn is gevallen, maar hij had dat op dat moment niet kunnen voorkomen. Wel geeft hij aan dat hij in toekomst een dergelijke oefening binnen het bereik van de behandelbank zal uitvoeren, zodat een patiënt zich daaraan kan vasthouden. In zoverre ziet hij het gebeurde als een leermoment. Daarnaast hoopt hij dat de verzekeraars er samen uit zullen komen en vindt hij het heel fijn dat de relatie tussen Klager en hem goed is gebleven en dat Klager hem het vertrouwen heeft geschonken hem bij te staan bij de revalidatie na de schouderoperatie.

4. De zienswijze van de Commissie

- 4.1. De Commissie is een door het KNGF ingesteld college, dat tot taak heeft om een klacht te beoordelen over het handelen en/of nalaten van een aangeklaagde, dat het vertrouwen in de fysiotherapie ondermijnt en/of strijdig is met de waardigheid of de belangen van de fysiotherapie en/of als oncollegiaal optreden aan te merken is, één en ander zoals neergelegd in de Beroepscode.
- 4.2. Bevoegdheid Commissie
Verweerder was ten tijde van het voorval ingeschreven in het kwaliteitsregister KRF NL. De Commissie is daarom bevoegd om van de klacht kennis te nemen.
- 4.3. Ontvankelijkheid Klager
Een klacht kan worden ingediend door iedere rechtstreeks belanghebbende. Klager is als patiënt van Verweerder rechtstreeks belanghebbende en daardoor klachtgerechtigd.
- 4.4. Beroepscode voor de fysiotherapeut
De Commissie heeft tot taak te toetsen aan de Beroepscode voor de Fysiotherapeut. Voor de onderhavige casus is regel 4 van de 'KNGF Beroepscode voor de Fysiotherapeut 2020 Leidraad voor het professioneel fysiotherapeutisch handelen' van belang.

Commissie van Toezicht Fysiotherapie

Deze luidt als volgt:

4 Te allen tijde maakt de fysiotherapeut eigen afwegingen en keuzes over de in te zetten fysiotherapeutische zorg en neemt daarvoor verantwoordelijkheid.

4.5. Beoordeling klacht

4.5.1. De Commissie constateert allereerst dat de lezing over wanneer Klager precies ten val gekomen is verschilt. Volgens Verweerder was hij op het moment van de val nog bezig met de mobilisatie. Volgens Klager was de oefening afgelopen. Partijen zijn het er ter zitting echter wel over eens geworden dat Verweerder zich, op het moment dat Klager viel, bij de stoel, naast het onderbeen van Klager bevond en daarmee niet in staat was om hem op te vangen en dat Klager zich evenmin ergens aan vast kon houden tijdens deze oefening.

4.5.2. De Commissie stelt in dit verband allereerst vast dat een fysiotherapeut te allen tijde verantwoordelijk is voor hetgeen gebeurt in de behandelruimte. Of er nog sprake was van een continuerende oefening of mobilisatie of dat deze was afgerond op het moment dat Klager ten val kwam doet daarom niet ter zake.

4.5.3. Vast staat ook dat er door Verweerder wel is nagedacht over veiligheidsaspecten en de mogelijkheid dat Klager ten val zou kunnen komen. Dit blijkt uit het feit dat hij Klager de rechterschoen liet aanhouden om uitglijden te voorkomen.

4.5.4. De fysiotherapeut draagt de verantwoordelijkheid voor de veiligheid van de patiënt en dient hierbij de nodige zorgvuldigheid en professionele standaarden in acht te nemen. Hierbij dient rekening te worden gehouden met relevante factoren, waaronder doch niet uitsluitend de leeftijd van de patiënt, de mate van bekendheid van de patiënt met de desbetreffende oefening of beweging en de mogelijkheid om stabiliteit te waarborgen door externe ondersteuning. Ook, zoals in betreffende casus, indien het standbeen van de betrokkene geen gebreken vertoont, kan objectief worden vastgesteld dat een persoon van 66 jaar niet zonder meer in staat is om zijn voet op een stoel met ongelijk zitoppervlak te plaatsen en deze positie vol te houden zonder enige vorm van ondersteuning. Factoren zoals leeftijdsgebonden vermindering van balans, spierkracht, en coördinatie dienen in acht te worden genomen bij de beoordeling van de fysieke haalbaarheid en veiligheid van de beweging. Klager was verder ook nog niet bekend met de oefening en Verweerder had op eenvoudige wijze aanvullende ondersteuning kunnen bieden, bijvoorbeeld door gebruik te maken van de behandelbank.

4.5.5. De Commissie vindt het invoelbaar dat Verweerder heeft gedacht dat hij de oefening op deze manier bij Klager veilig kon uitvoeren. Hij kende Klager al enkele jaren als een vitale actieve man, die in de uitvoering van zijn werk regelmatig te maken had met situaties die zijn evenwicht op de proef stelden. Er waren geen aanwijzingen dat er op dit gebied problemen waren te voorzien. De onder 4.5.4. genoemde overwegingen blijven echter te allen tijde van toepassing.

Commissie van Toezicht Fysiotherapie

4.5.6. De conclusie van al het voorgaande is dat Verweerder gehandeld heeft in strijd met artikel 4 van de Beroepscode en daarmee in strijd met de zorg die hij in de hoedanigheid van fysiotherapeut behoorde te betrachten ten opzichte van Klager. Hij heeft een inschattingfout gemaakt waardoor Klager ten val is gekomen. De Commissie vindt de verwijtbaarheid hiervan in dit specifieke geval evenwel van zodanig geringe aard dat zij voor het opleggen van een maatregel geen grond aanwezig acht. Daarbij heeft Verweerder voldoende inzicht getoond en geleerd van hetgeen is voorgevallen. De Commissie heeft er alle vertrouwen in dat hij in een toekomstige situatie anders zal handelen. De commissie zal daarom de klacht gegrond verklaren, zonder oplegging van een maatregel.

4.6. Overweging ten overvloede

Deze klacht is onder de aandacht van de Commissie gebracht door Klager. De Commissie stelt op grond van hetgeen tijdens hoorzitting is gebleken vast dat Klager niet uit eigen initiatief deze klacht bij de Commissie heeft neergelegd, maar daartoe is aangezet door zijn arbeidsongeschiktheidsverzekeraar. Het motief is, zo is tijdens de hoorzitting komen vast te staan, niet gelegen in de intentie om Verweerder tuchtrechtelijk te sanctioneren en evenmin om een uitspraak te verkrijgen ter lering voor de beroepsgroep, maar vanwege een bestaand verschil in inzicht tussen de arbeidsongeschiktheidsverzekering van Klager en de beroepsaansprakelijkheidsverzekering van de praktijk waar Verweerder werkzaam is. Op aanbeveling van zijn verzekeraar heeft Klager deze klacht ingediend bij de Commissie van Toezicht in de hoop dat een uitspraak van de Commissie een eind kan maken aan de al drie jaar durende onzekerheid, zodat een financiële afhandeling kan volgen.

De Commissie stelt vast dat het gebruikmaken van een tuchtrechtelijk traject als middel om in een civiele procedure genoegdoening te krijgen, in de rechtspraktijk in ons land geen uitzondering vormt. Echter, nu gelet op het moment enerzijds van het indienen van de klacht en anderzijds de behandeling, waarop de klacht betrekking heeft, ruim drie jaar verstreken is en van de zijde van de verzekeraar van Klager geen enkele openheid van zaken is geweest richting de Commissie, stelt zij vast deze procedure als onvoldoende aansluitend bij het doel van de klacht te zien. Bovendien zou het in het licht van de vorenvermelde overwegingen niet bijzonder zijn geweest indien een jurist van de verzekeraar aanwezig zou zijn geweest ter zitting om Klager te ondersteunen. Ook de praktijkhouder van de praktijk waar Verweerder werkt had in deze een actievere rol mogen pakken.

Niet alleen omdat het zijn beroepsaansprakelijkheidsverzekeraar is die betrokken is in deze kwestie, maar ook had het hem gesierd als hij ter zitting aanwezig was geweest om zijn medewerker te steunen.

Commissie van Toezicht Fysiotherapie

5. De Beslissing

De Commissie:

- verklaart de klacht gegrond
- bepaalt dat geen maatregel wordt opgelegd.

In het algemeen belang wordt deze beslissing op grond van artikel 17.4 van het Reglement Tuchtrechtspraak KNGF openbaar gemaakt op de websites KNGF.nl en defysiotherapeut.com in een zodanige vorm dat deze niet tot personen of instanties herleidbaar is. Dit algemeen belang is erin gelegen dat andere fysiotherapeuten mogelijk iets van deze casus kunnen leren.

Aldus beslist op 22 januari 2025, door:

door de heer mr. W.P. Rijksen, voorzitter,
de heer D.J.M. Van Leeuwen,
de heer G.F. Sikkema,
mevrouw C.J. Smeets, leden-fysiotherapeuten,
bijgestaan door mevrouw M. Leenhouts, secretaris.

De voorzitter de heer mr. W.P. Rijksen

Secretaris mw. M. Leenhouts